

Riktlinjer för skolpliktsbevakning

Antagen av barn- och ungdomsnämnden
2018-10-24

SOLLENTUNA KOMMUN

www.sollentuna.se

Riktlinjer - Skolplikt och skolpliktsbevakning

Dessa riktlinjer klargör hur skolpliktsbevakning sker i Sollentuna kommun samt hur skolfrånvaro hanteras och följs upp. Riktlinjerna gäller för de skolor där Sollentuna kommun är huvudman då inte annat anges.

Om skolplikt

Från och med höstterminen 2018 inträder skolplikten det år barnet fyller sex år och den ska börja fullgöras i förskoleklass. Om särskilda skäl föreligger börjar skolplikten att gälla det år barnet fyller sju år. Uppskjuten skolplikt prövas alltid av hemkommunen efter ansökan från barnets vårdnadshavare.

Skolplikten innefattar närvaroplikt i skolan men också en rätt till utbildning. Ansvaret för fullgörandet av skolplikten är tredelad mellan vårdnadshavare, hemkommun och huvudman. Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ansvarar för att barnet fullgör sin skolplikt. Hemkommunen ansvarar för att se till att alla skolpliktiga barn i kommunen får föreskriven utbildning. Hemkommunen kan även vitesförelägga vårdnadshavare som inte fullgör sin del för att barnet ska fullgöra skolplikten, se avsnitt om *Föreläggande och vite*. Huvudmannen är ansvarig för att lämna uppgifter till hemkommunen i de fall en elev börjar eller slutar i skolan eller är frånvarande i betydande omfattning.

Skolplikten upphör normalt vid utgången av vårterminen det nionde skolåret eller det tionde året om eleven går i specialskolan. Om eleven inte gått ur högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört kan hemkommunen pröva frågan om skolpliktens förlängning i de fall det är aktuellt. Det gäller oavsett om eleven går i kommunal eller fristående skola, se avsnitt om *Skolpliktens upphörande*.

Skolplikt gäller inte om barnet varaktigt vistas utomlands, se avsnitt om *Regler om utlandsvistelse och skolplikt*, oavsett om barnet fortfarande är folkbokfört i Sverige (7 kap. 2 § skollagen), eller om barnets förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet skall gå i skola (7 kap. 2 § skollagen).

Utifrån barn- och ungdomsnämndens delegationsordning ansvarar barn- och utbildningskontoret för skolpliktsbevakningen. Varje månad sker kontroll av att alla elever folkbokförda i Sollentuna kommun har en skolplacering. Kontroll sker mot Skatteverkets folkbokföringsuppgifter.

Reglering

- 7 kap. skollagen (2010:800) om skolplikt och rätt till utbildning
- 4 kap. 8 § skolförordningen (2011:185) om anmälningsskyldighet vid frånvaro
- Att främja närvaro och uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan, Skolverkets allmänna råd för SKOLF 2012:34
- Viteslagen (1985:206)
- Förvaltningslagen (1986:223)

Främjande och förebyggande närvaroarbete

Barn och unga som inte är närvarande i skolan löper inte bara risk att inte klara skolans kunskapsmål, de löper också en risk att drabbas av t ex utanförskap, psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Närvaro är därför en framgångsfaktor för god måluppfyllelse och för att alla elever ska få sin grundlagsskyddade rätt till utbildning tillgodosedd (2 kap. 18 § regeringsformen).

En god lärmiljö med undervisning av god kvalitet där eleverna får de utmaningar och det stöd de behöver i sitt lärande, främjar elevens motivation att delta i utbildningen. Likaså främjar ett respektfullt bemötande och goda relationer mellan vuxna, elever och hemmet skolnärvaro. Var och en som verkar inom utbildningen ska verka för de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Rektor ansvarar för att skolan systematiskt och regelbundet arbetar för att främja skolnärvaro och förebygga frånvaro genom att bland annat identifiera framgångs- och riskfaktorer. Skolans elevhälsa spelar en viktig roll i både det främjande och förebyggande arbetet.

Att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro

Sollentuna kommuns skolor ska utifrån en kommungemensam modell arbeta aktivt för att främja närvaro samt, upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro i ett tidigt skede för att förhindra att ströfrånvaro övergår till ett etablerat beteende. Detta gäller såväl ogiltigt frånvarande elever som elever med hög giltig frånvaro.

Skolans rutiner för närvarokontroll och frånvarorapportering samt åtgärder vid skolfrånvaro ska vara kända av personal, elever och vårdnadshavare. Vårdnadshavare ska enligt skolans rutiner anmäla om eleven är frånvarande. Om en elev i grundskolan eller i grundsärskolan uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektor se till att elevens vårdnadshavare samma dag blir informerade om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Samtliga grund- och grundsärskolor, både kommunala och fristående, är skyldiga att rapportera frånvaro. Vid upprepad eller längre frånvaro i de obligatoriska skolformerna ska rektor, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När utredningen om en elevs frånvaro inleds ska rektor snarast se till att frånvaron anmäls till huvudmannen.

En frånvaro som är så omfattande att den hotar att leda till att eleven inte når de sociala målen eller kunskapsmålen för utbildningen kan benämnas som problematisk skolfrånvaro.

Rektor ansvarar för att rutinerna följs på skolan samt att de genomförs effektivt och strukturerat. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår alltid så länge eleven är inskriven i skolan även då huvudman och eventuellt andra myndigheter är inkopplade. Om det finns misstanke att en elev far illa ska rektor alltid göra en anmälan till socialtjänsten enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

För elev från annan kommun anmäls frånvaron till elevens hemkommun.

Ansökan om ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter (7 kap. 18 § skollagen). Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Det är rektor som beslutar om ledighet och får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som avser längre tid än tio dagar. Ansökan om ledighet behöver lämnas in i god tid för att skolan ska ha möjlighet att hantera ansökan. Ett beslut om ledighet ska grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som normalt bör beaktas är:

- frånvarons längd,
- elevens studiesituation,
- möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen samt
- hur angelägen ledigheten är för eleven.

Regler om utlandsvistelse och skolplikt

Av 7 kap. 2-3 §§ skollagen (2010:800) framgår att barn som inte är folkbokförda i landet eller som varaktigt vistas utomlands inte omfattas av skolplikt. Det är hemkommunen som utifrån en anmälan från vårdnadshavare bedömer om vistelsen är att betrakta som varaktig i de fall där barnet eller familjen har kvar sin folkbokföringsadress. Enligt barn- och ungdomsnämndens praxis avses varaktig vistelse minst sex månader. När skolplikten upphör på grund av varaktig eller permanent flytt utomlands upphör även rätten till utbildning samt en plikt att delta i densamma. Eleven blir således utskriven från sin hemskola.

När eleven kommer tillbaka till Sverige har eleven samma rätt till utbildning som alla andra elever. Vårdnadshavare ska då ansöka om skolplats på nytt med anledning av att det föreligger skolplikt. Ansökan om skolplats görs i e-tjänsten för Skola och förskola. Det finns dock ingen garanti för att eleven placeras på den skola som eleven innan sin vistelse i utlandet var inskriven på.

Fullgöra skolplikt på annat sätt

För grundskolelever som bor i Sverige gäller skolplikt. I vissa undantagsfall kan eleven dock beviljas att få fullgöra skolplikten på annat sätt (24 kap. 23 § skollagen). Ansökan görs av vårdnadshavare. Beslut om detta fattas av barn- och ungdomsnämndens delegat och gäller i maximalt 1 år och vid studier utomlands i sex månader. Förutsättningarna är att:

- den alternativa utbildningen/verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds
- behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, samt
- synnerliga skäl finns.

Skolpliktens upphörande

Skolplikten upphör att gälla vid utgången av vårterminen det nionde året (7 kap. 12 § skollagen) eller, om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten. För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört enligt 12 §, upphör skolplikten ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år (7 kap. 13 § skollagen).

Frågan om skolpliktens förlängning prövas av hemkommunen. För elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

I vissa fall kan skolplikten upphöra tidigare, om eleven före den tidpunkt som skolplikten annars skulle ha upphört uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt (7 kap. 14 § skollagen).

Rätt att slutföra skolgången

En elev har alltid rätt att slutföra högsta årskursen även om skolplikten upphört dessförinnan (7 kap. 15 § skollagen).

En elev har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. Frågan om rätt att slutföra skolgången enligt 15 § prövas av hemkommunen.

Elev som slutar i skolan

En elev som slutar vid en skola i Sollentuna kommun ska inte skrivas ut innan skolan har säkerställt att det finns en ny skolplacering alternativt att det finns ett beslut fattat av barn- och ungdomsnämndens delegat som säger att skolplikten har upphört.

Föreläggande och vite

Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolplikt och detta beror på att vårdnadshavare inte har gjort vad som denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett föreläggande får förenas med vite. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutats (7 kap. 23 § skollagen). Barn- och ungdomsnämnden i Sollentuna har i beslut den 6 december 2017, § 118, fastställt ett vitesbelopp om 1 procent av respektive vårdnadshavares årsinkomst (löpande) i de fall eleven inte kommer eller deltar i undervisningen och vårdnadshavare inte gör vad som ankommer på dem att göra för att så ska ske. Denna form av löpande vite ska tillämpas veckovis alternativt månatligen utifrån vad barn- och utbildningskontoret bedömer är lämpligt i respektive ärende.

Vidare har man även fastställt att ett vitesbelopp om 2,5 procent av årsinkomsten (*fast belopp*), ska tillämpas i de fall det handlar om ett ärende där vårdnadshavare och eller elev olovligt vistas utomlands där varken ledighet eller ansökan om att få fullgöra skolplikten på annat sätt har beviljats.

Om tidigare utdömt vite inte resulterat i att eleven fullgör sin skolplikt kan beloppet höjas med 0,5 procent.

Uppföljning och rapportering till barn- och ungdomsnämnden

En sammanställning och rapport av skolfrånvaro i kommunen redovisas till barn- och ungdomsnämnden en gång per termin.

SOLENTUNA
KOMMUN

